

0006 - 39860 ✓

6115

การสำรวจสภาพเศรษฐกิจและสังคม

พ.ศ. 2534

โครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่ (IPAD)

พื้นที่ช่วยทรายเหลือง

อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ประเสริฐ นันทชาติ

จี ลามาร์ โรเบิร์ต

วัชร สันตประมา

ศรีวรรณ วงศ์เจริญ

กอบกาญจน์ พจน์ทะนะชัย

นุญทอง ภูเจริญ ที่ปรึกษา

สถาบันวิจัยและนโยบาย มหาวิทยาลัยพายัพ

รายงานการวิจัยฉบับที่ 78

คำนำ

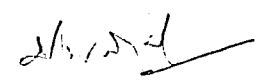
รายงานผลการสำรวจสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ ห้วยทรายเหลือง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผลงานที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพได้ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และโครงการพัฒนาเฉพาะพื้นที่ (Integrated Pocket Area Development - IPAD) ให้เป็นผู้ดำเนินการในระหว่างเดือนเมษายนจนถึงเดือนมิถุนายน 2534

การสำรวจสภาพเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ดังกล่าว สถาบันวิจัยและพัฒนาได้จัดคณะสำรวจซึ่งประกอบด้วยคณะนักวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพและเจ้าหน้าที่สำรวจอีกจำนวนหนึ่งเข้าไปเก็บข้อมูลในหมู่บ้านต่าง ๆ ของพื้นที่โครงการ IPAD รวม 3 อำเภอ คือ พื้นที่ห้วยทรายเหลือง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่แก่งหม้อ อำเภอปาย และพื้นที่แม่ลา อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยใช้เวลาในสนามประมาณหนึ่งเดือน หลังจากนั้นก็ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำรายงาน สำหรับเนื้อหาของข้อมูลและรายงานฉบับนี้ คณะนักวิจัยได้ยึดถือตัวแบบและแนวทางปฏิบัติ (Indicator) ที่โครงการ IPAD เป็นผู้กำหนดและควบคุมข้อตกลงระหว่างโครงการ IPAD สถาบันวิจัยชาวเขา และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ

เนื่องจากข้อจำกัดของระยะเวลาที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการ จึงทำให้รายงานฉบับนี้อาจจะไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร แต่ก็เพียงพอครบถ้วนตามตัวแบบและแนวทางปฏิบัติที่ IPAD ได้กำหนดไว้ซึ่งข้อมูลบ่งชี้ถึงทิศทางสถาบันวิจัยและพัฒนาขอรับคิดโดยไม่มีข้อแม้ประการใด

ความสำเร็จของโครงการสำรวจครั้งนี้ เป็นผลของการร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานหลายฝ่ายทั้งทางราชการและเอกชน ซึ่งได้แก่ นายอำเภอ และเจ้าหน้าที่ของอำเภอแม่แจ่ม อำเภอปาย และอำเภอแม่ลาน้อย เจ้าหน้าที่ของโครงการ IPAD นับตั้งแต่ Mr. Stephen P. Carson ที่ปรึกษาคุณแมธี วงษ์ประดิษฐ์ หัวหน้าสำนักงานประสานงานโครงการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของโครงการทุกท่าน ซึ่งสถาบันวิจัยและพัฒนาขอขอบคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่าน พนักงานสำรวจ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยและพัฒนาที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานครั้งนี้ ที่สำคัญอีกท่านหนึ่งก็คือ ดร.บุญทอง ภูเจริญ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ ในฐานะที่ปรึกษาของโครงการที่ได้ให้คำแนะนำและให้กำลังใจในการดำเนินงานสำรวจตั้งแต่เริ่มโครงการจนกระทั่งแล้วเสร็จ

บุคคลสุดท้ายที่สถาบันวิจัยและพัฒนาใคร่ขอขอบคุณเป็นพิเศษ ได้แก่ ดร.อำนาจ ทะพิงค์แก อธิการบดีมหาวิทยาลัยพายัพ ที่ได้อนุมัติและสนับสนุนคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยและพัฒนา ดำเนินการสำรวจในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

(นายประเสริฐ นันธชาติ)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ข้อสังเกตในตารางการสำรวจ

ข้อสังเกต เกี่ยวกับการคำนวณ

- 1 N = จำนวนรวมของผู้ตอบคำถามทั้งหมด ยกเว้นผู้ที่ไม่ได้ตอบคำถามที่จำไม่ได้ เช่น จำไม่ได้ว่าชื้อข้าวกินเท่าไร เมื่อปีที่ผ่านมา
- 2 $VALID\ N$ = จำนวนรวมของผู้ตอบซึ่งให้คำตอบที่มีค่ามากกว่า 0 เช่น ตารางการผลิตหมู $VALID\ N$ คือจำนวนของครัวเรือนที่เลี้ยงหมู ในกรณีนี้ N คือจำนวนของครัวเรือนทั้งหมดที่สำรวจ
- 3 $TOTAL$ = คือจำนวนรวมทั้งหมดของผู้ตอบคำถามในแต่ละหมู่บ้าน เช่น จำนวนผู้ตอบคำถามทั้งหมด จะอยู่ในช่องทางขวามือของตาราง ส่วนช่องในตาราง แถวล่างแต่ละช่องเป็นจำนวนรวมทั้งหมดของผู้ตอบคำถามในเขตพื้นที่ที่สำรวจ และมีจำนวนรวมทั้งหมด ($TOTAL$) ที่ไม่เหมาะสมหรือทำให้กลับสนจะไม่ได้ตัวเลขไว้ในจำนวนรวมทั้งหมด

ข้อสังเกต เกี่ยวกับข้อมูล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของพื้นที่ที่ใช้ในการเกษตร ควรจะพิจารณาอย่างระมัดระวัง เนื่องจากชาวบ้านจะบอกขนาดของพื้นที่สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริง โดยเหตุผลบางอย่าง รวมทั้งผลผลิตและราคาขายด้วย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับรายจ่ายของครัวเรือนก็ต้องพิจารณาอย่างระมัดระวังเช่นกัน เนื่องจากเป็นการยากที่จะจำได้ว่าจ่ายอะไรบ้างตลอดปี

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๗
ข้อสังเกตในตารางการสำรวจ	๘
ตอนที่ 1 สังเกตลักษณะพื้นที่และหมู่บ้านที่ทำการสำรวจ	1
ตอนที่ 2 สรุปลักษณะสำคัญของหมู่บ้าน	10
ตอนที่ 3 การสำรวจครัวเรือน	38
ตอนที่ 4 แผนที่หมู่บ้าน	83
ตอนที่ 5 ภาคผนวก	95

PAYAP UNIVERSITY

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางสรุป	จำนวนครัวเรือนและประชากรแยกตามรายหมู่บ้าน	9
ตารางที่ V1	สถานภาพทางด้านการปกครองและการบริหารหมู่บ้าน	31
ตารางที่ V2	สถานภาพทางด้านการปกครองและการบริหารหมู่บ้าน (ต่อ)	31
ตารางที่ V3	การย้ายถิ่นในรอบปีที่ผ่านมา	32
ตารางที่ V4	การศึกษาของเยาวชน	32
ตารางที่ V5	การศึกษาของเยาวชน (ต่อ)	33
ตารางที่ V6	การศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ และการฝึกอบรม	33
ตารางที่ V7	การอนามัยและสาธารณสุข	34
ตารางที่ V8	แหล่งน้ำบริโภค	34
ตารางที่ V9	โครงการพัฒนาหมู่บ้าน	35
ตารางที่ V10	ธนาคารข้าว	35
ตารางที่ V11	กองทุนเงินหมุนเวียน	36
ตารางที่ V12	การควบคุมยาเสพติด	36
ตารางที่ V13	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	37
ตารางที่ V14	โครงการก่อสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับงบประมาณ จากทางราชการในรอบปีที่ผ่านมา	37
ตารางที่ H1	จำนวนครัวเรือนจำแนกตามเพศ	39
ตารางที่ H2	จำนวนประชากรจำแนกตามเพศและช่วงอายุ	40
ตารางที่ H3	จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกย้ายเข้าหรือย้ายออกในปีที่ผ่านมา	41
ตารางที่ H4	จำนวนประชากรจำแนกตามสถานภาพการสมรส (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	42
ตารางที่ H5	จำนวนประชากรที่มีบัตรประจำตัวประชาชน (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	43
ตารางที่ H6	จำนวนประชากรที่มีชื่อในทะเบียนบ้าน	44
ตารางที่ H7	จำนวนการถือครองที่ดินจำแนกตามเอกสารสิทธิ์	45
ตารางที่ H8	จำนวนประชากรจำแนกตามศาสนา	46
ตารางที่ H9	จำนวนประชากรที่พูดภาษาไทย (กลาง) และภาษาคำเมือง (อายุ 10 ปีขึ้นไป)	47
ตารางที่ H10	จำนวนประชากรจำแนกตามระดับการศึกษา (อายุ 15 ปีขึ้นไป)	48

	หน้า
ตารางที่ H11 จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกได้รับการฝึกอบรม	49
ตารางที่ H12 จำนวนบ้านจำแนกตามชนิดของหลังคาและฝาผนัง	50
ตารางที่ H13 จำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องมือในการเกษตรชนิดต่าง ๆ	51
ตารางที่ H14 จำนวนครัวเรือนที่มีทรัพย์สินต่าง ๆ	52
ตารางที่ H15 ค่าเฉลี่ยรายได้ประจำปีจากการรับจ้างและอื่น ๆ นอกเหนือจากการเกษตร	53
ตารางที่ H16 ค่าเฉลี่ยรายจ่ายประจำปีจำแนกตามประเภทต่าง ๆ	54
ตารางที่ H17 จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกวางแผนครอบครัว	55
ตารางที่ H18 จำนวนครัวเรือนที่มีหญิงวางแผนครอบครัวจำแนกตามวิธีต่าง ๆ	56
ตารางที่ H19 จำนวนครัวเรือนที่มีชายวางแผนครอบครัวจำแนกตามวิธีต่าง ๆ	57
ตารางที่ H20 จำนวนครัวเรือนที่มีส้วมซึม	58
ตารางที่ H21A จำนวนประชากรที่เสียชีวิตในปีที่ผ่านมาจำแนกตามสาเหตุ	59
ตารางที่ H21B จำนวนทารกที่เกิดและเสียชีวิตในปีที่ผ่านมา	59
ตารางที่ H22 จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกเป็นมาเลเรียในปีที่ผ่านมา	60
ตารางที่ H23 จำนวนครัวเรือนที่มีสมาชิกกำลังเป็นมาเลเรีย	61
ตารางที่ H24 จำนวนครัวเรือนที่มีผู้ติดเอดส์	62
ตารางที่ H25 จำนวนครัวเรือนที่มีการเพาะปลูกแบบหมุนเวียน	63
ตารางที่ H26 ค่าเฉลี่ยจำนวนปีที่ใช้ที่ดินในการเพาะปลูกติดต่อกันและจำนวนปีที่กลับมาใช้ที่ดินแปลงเดิม	64
ตารางที่ H27 ค่าเฉลี่ยของเนื้อที่ที่ใช้ในการเพาะปลูก	64
ตารางที่ H28 จำนวนครัวเรือนที่มีการใช้มูลสัตว์เลี้ยงเป็นปุ๋ย	65
ตารางที่ H29 จำนวนครัวเรือนที่มีสวนครัวในบริเวณบ้าน	66
ตารางที่ H30 จำนวนเดือนที่มีข้าวไม่พอกิน	67
ตารางที่ H31 ค่าเฉลี่ยเมล็ดพันธุ์ข้าวไร่ที่ปลูก ผลผลิต และอัตราส่วนของผลผลิต/หน่วยที่ปลูก	68
ตารางที่ H32 ค่าเฉลี่ยเมล็ดพันธุ์ข้าวนาที่ปลูก ผลผลิต และอัตราส่วนของผลผลิต/หน่วยที่ปลูก	69
ตารางที่ H33 ค่าเฉลี่ยจำนวนและราคาของข้าวที่ขาย	70
ตารางที่ H34 ค่าเฉลี่ยจำนวนและราคาของข้าวที่ซื้อ	70
ตารางที่ H35 ค่าเฉลี่ยจำนวนและราคาของข้าวที่ขอยืม	71
ตารางที่ H36 การผลิตนริก	72
ตารางที่ H37 การผลิตงา	72

	หน้า
ตารางที่ H38 การผลิตถั่วเหลือง	73
ตารางที่ H39 การผลิตข้าวโพด	73
ตารางที่ H40 การผลิตฟักทอง	74
ตารางที่ H41 ค่าเฉลี่ยของรายได้จากผลผลิตพืชอื่น ๆ	74
ตารางที่ H42 แหล่งขาย ผลผลิต พริก งา ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ข้าวโพด ฟักทอง	75
ตารางที่ H43 แหล่งขายผลผลิต กาแฟ ชนุน มะม่วง ก้อ	75
ตารางที่ H44 การผลิตกาแฟ	76
ตารางที่ H45 การผลิตชนุน	76
ตารางที่ H46 การผลิตมะม่วง	77
ตารางที่ H47 สภาวะของปศุสัตว์ : ไก่	78
ตารางที่ H48 สภาวะของปศุสัตว์ : เป็ด	78
ตารางที่ H49 สภาวะของปศุสัตว์ : หมู	79
ตารางที่ H50 สภาวะของปศุสัตว์ : แพะ	79
ตารางที่ H51 สภาวะของปศุสัตว์ : วัว	80
ตารางที่ H52 สภาวะของปศุสัตว์ : ควาย	81
ตารางที่ H53 สภาวะของปศุสัตว์ : ม้า	82